

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA DVAKRAT TEDENSKO, OB SREDAH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14 335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopis se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 20 * Maribor, sreda, dne 9. marca 1938 * Leto XIII

Kot da smo Slovenci nepismeni!

Ob dogodkih v sosednji Avstriji so se zamislili nad samimi seboj tudi gospodje pri »Slovincu« in pišejo že deset dni o nemški politiki popolnoma drugače, kakor so jo obravnavali pred Berchtesgadenom in do cela drugače, kakor še danes gleda na njo njihovo glavno cirilsko glasilo »Samouprava«. Radi tega so seveda — do preklica — opustili tudi najgnesnejše napade na Francijo in njene predstavnike, ker je »framazon-ska« Francija edina velesila, ki se z vso iskrenostjo zavzema za neodvisnost »katoliške« Avstrije.

In tako smo ob začetku tega meseca brali v »Slovincu« zunanje-politični uvodnik, ki se konča s slavospevom francoskim državnikom. Ko je »Slovenčev« diplomat, ki muči s svojo zunanjo politiko tudi poslušalce ljubljanske radio-postaje, pisal ta uvodnik, je očitno mislil na to, da mora pred svojimi vernimi bralci z nečem opravičiti svoj preobrat v kotu stoosedeset stopinj. In ker se v francoski zunanji politiki ni prav nič spremenilo, si ni mogel ubogi »Slovenčev« uvodničar pomagati drugače, kakor da je uporabil staro preizkušeno sredstvo Kopitarjevcev: enostavno je potvoril vsa dejstva, pa ne samo to, kar na lepem si je izmislil dogodke, ki se nikdar zgodili niso, in besede, ki nikdar izgovorjene niso bile. Pri tem se je gotovo zanašal tudi na velikodušnost Francozov, ki niso tako občutljivi kakor naši Belokranjci, da bi vsem časopisom po svetu pošiljali tiskovne popravke.

Zdaj pa pogledajte to časnikarsko vestnost pri dnevniku, ki služi samo resnici in pravici!

»Slovenčev« uvodnik piše na primer:

»Tako Delbos kakor Chautemps sta v svojih izjavah priznala, da je treba gotova dejstva v evropski politiki priznati... Med ta spoznanja spada v prvi vrsti to, da zveza s sovjetsko Rusijo ni bil posrečen pokus francoske diplomacije... Chautemps je svoje upravičeno razočaranje jasno izrazil, ko je dejal, da bo treba francosko-sovjetski pakt temeljito predrugačiti... Ker prthaja to spoznanje iz ust državnika, ki je predsednik vlade ljudske fronte, je še dvakrat bolj dragoceno...«

Kaj pa so v resnici govorili francoski državni po poročilih vseh francoskih listov. Ravno nasprotno!

Poslanec Archambaud je izjavil: »Mi smo podpisali pogodbo z Mosko samo zato, ker imamo splošnega nasprotnika — Nemčijo.«

Poslanec Reynaud, ki ne pripada ljudski fronti, temveč Flandinovi skupini, je dejal:

»Sedanja kampanja proti francosko-ruski zvezi ni nič novega... Ta Rusija je čudovita stvar: isti ljudje, ki se pritožujejo nad močnim vmešavanjem Rusije v Španiji, nas prepričujejo, da je ona brez moči, kadar gre za njeno zvezo s Francijo.«

Zunanji minister Delbos je pa izjavil:

»Mi tudi verujemo v pomen, ki ga ima za mir francosko - sovjetski pakt, osnovan na življenjski potrebi obeh držav in zvestobi Zvezi narodov.«

Predsednik vlade Chautemps je rekel:

Odločna izjava dr. Hodže

Nihče se ne sme vmešavati v notranje razmere Čehoslovaške

Predsednik čehoslovaške vlade dr. Hodža je v petek odgovarjal na Hitlerjev govor, češ, da Nemčija ne more opustiti ingerence na 10 milijonov Nemcev, ki se nahajajo v drugih državah.

Dr. Hodža je rekel, da Nemci na Čehoslovaškem uživajo popolno enakopravnost in da Čehoslovaška ne more nikomur dopustiti, da bi se vmešaval v nje notranje zadeve. Čehoslovaška ima tisočletno zgodovino bojev za seboj in je dovolj močna, da se bo branila.

Govor dr. Hodže je napravil najboljši vtis v mednarodnem svetu.

Tudi Zedinjenim državam to vmešavanje ni všeč in so zato prepovedale snovanje organizacij, ki bi tvorile sestavni del Nemčije.

Razumljivo je, da kulturnega življenja Nemcev, pa tudi drugih narodov, nima nihče pravice ovirati na-

rodnostnim manjšinam v državah, čeprav se to marsikje vrši na krut način. Vsaka dežela pa je opravičena braniti se iredente, ki ima namen

rušiti red v imperialistične svrhe, kakor delajo fašistične dežele, ki hočejo s tem podkopavati demokracijo in nje svobodomiselnost.

Za obrambo demokratične Čehoslovaške pred fašizmom

Angleška delavska stranka za Čehoslovaško

Manifest angleške delavske stranke proti Chamberlainovi vladi se bavi tudi s Čehoslovaško.

V manifestu pravi, da sedaj ni doba za popuščanje demokratičnih držav. Potrebna je jasna izjava Anglije, da je za okrepitev pogodb in da je nasprotna brezzakonju in sili, ter da je tudi proti vmešavanju v tuje države. Zlati je treba dati Čehoslovaški zagotovilo, da so Velika Britanija in druge sile Društva narodov pripravljene, da izpolnijo svoje obveze ter da jo podpro v obrambi nje neodvisnosti in neokrnjivosti. V tej

politiki je upanje, da se izognemo vojni. Delavsko gibanje pozivlja angleški narod, da slabost vlade javno obsodi, ter zahteva, da Anglija z drugimi miroljubnimi državami prepreči ogrožanje demokratičnih dežel po nedemokratičnih.

Delavska stranka je obenem pričela veliko akcijo, da se mora Anglija aktivno udeleževati srednjeevropske politike.

Stranka pošlje v Čehoslovaško posebno delegacijo poslancev, da se razgovori s socialisti na Čehoslovaškem.

Proračun vojnega ministra v narodni skupščini

Din 2.772,156.957 ali 315 milijonov večji kakor lanski

V petek, dne 4. t. m. je narodna skupščina razpravljala o proračunu vojnega ministrstva za 1938-39, ki znaša Din 2.772,165.957, to je Din 315 milijonov več kakor lanski. Prijavilo se je 16 govornikov k proračunu.

Za JRZ je govoril Todor Živković, za JNS Dušan Ivančević in Mita Dimitrijevič. Opozicijski klubi so prejšnji večer izvolili za svojega govornika Miloša Rašovića.

Proračun je bil sprejet z vsemi glasovi proti trem.

Istotako sta bila sprejeta proračuna prometnega in poštne ministristva.

Debate v narodni skupščini so ob sedanjih opoziciji samo formalnega značaja.

Zedinjene države za nezaposlene

Predsednik Roosevelt je podpisal ukaz, da se dovoli za nezaposlene 240 milijonov dolarjev (to je v dinarjih 10 milijard in 200 milijonov). S tem zneskom bo država podpirala nezaposlene skozi štiri mesece.

Klerofašizmu se otepa

Avstrijski nacisti v akciji

V Linzu je nacistični avstrijski notranji minister Seyss-Inquart povedal svojim zaupnikom, da ima v bodoče avstrijski nacizem zagotovljeno legalno pot za svoje delovanje. Nacisti bodo v patriotski fronti enakopravni, obnovi se telovadna zveza, osnuje se socialna akcija in vse prireditve bodo imele podporo oblasti. Hitlerjevske organizacije bodo podrejene posebnemu uradu pri vsaki deželni vladi. Vse to jamči za dosego končnega cilja. Nacisti morajo dobiti vpliv tudi v vojski.

»Ta pakt ni rezultat kake skupne politične ideologije. Zadoščalo bo, če omenim predsednika vlade, ki ga je podpisal. (Med poslanci smeh, ploskanje, klici: Laval!) Ta pakt nikogar ne ogroža, niti ni proti nikomur naperjen. Ta pakt je orodje miru, ne vojne. Mi ne pripravljamo spopada dveh ideoloških blokov, temveč samo zbiramo okrog sebe miroljubne narode.«

Primerjajte te izjave še enkrat s »Slovenčevim« uvodnikom, pa boste pritrtili, da imajo pri »Slovincu«

V petek so izvršili nacisti prvi večji zavratni napad na kanclerjevo mladinsko organizacijo v Ottakringu na Dunaju. Na avtomobilih se je pripeljalo 17 maskiranih oseb z revolverji in bokserji. Vdrli so v prostore organizacije, zakričali roke kvišku in ker dva med njimi v zmedu tega nista storila, so pričeli streljati ter enega od navzočih smrtnonevarno in enega lahko ranili, na kar so zopet pobegnili. Nacisti dolže sedaj komuniste, dočim dejanje samo priča, da so to prve akcije — fašistov.

Slovence za nepismene ljudi, ki se jim morejo servirati najgorostasnejše neresničnosti. Kolikor pa nimajo Slovinci za nepismene, jih vedoma v politično nepismenost zavajajo. Saj tisti Slovenec, ki hoče biti vsak dan obveščen o toku političnih dogodkov doma in po svetu, mora pri tej avalizaciji in uniformaciji ljubljanskih dnevnikov poznati vsaj en svetoven jezik, če noče, da brijejo z njim Kopitarjevci vsak dan aprilske norce.

Poljska in Podunavje

Njena pot vodi v Rim

Poljski zunanji minister Beck je 5. t. m. šel v Rim. V maju pa najbrže obišče Varšavo nemški zunanji minister von Ribbentrop.

V Rimu bodo govorili o Podunavju, to je, o sodelovanju Poljske pri reševanju podunavskega vprašanja.

Očividno gre za vpliv v Podunavju. Nemško časopisje sicer pravi, da bo z obiskom nemškega zunanjega ministra v Varšavi vpostavljeno italijansko-nemško ravnotežje. Iz obeh obiskov pa je le razvideti, da gre za prestiž Italije ali Nemčije v Podunavju, ki bi ga poljska zveza okrepla.

Romunija po novi ustavi

Romunija po novi ustavi

Romunija bo razdeljena na 12 prefektur. Načeloval jim bo prefekt z naslovom državnega podtajnika. Prefekturam bo dodeljen sovet iz zastopnikov delavcev in delodajalcev. Sovet bo imel samo posvetovalen glas, to je pravico nerganja, ne pa glasovanja ali odločanja. Za župane bodo postavljeni uradniki, ki bodo podrejeni prefektom. V mestnih občinah bodo tudi imenovani soveti brez odločevalnega vpliva.

Mussolinijada v Tokiju

Zasedba lokalov dveh glavnih strank

Po japonskih uradnih vesteh so japonske oblasti zaprle 300 članov japonske protikomunistične zveze ob priliki manifestacije pred tremi tedni, hoteč ustanoviti enotno stranko. Demonstranti so, ob vzklkih »To je naš pohod na Rim«, zasedli sedeža strank Sejnkaia in Miheita ter gospodarili v njih sedem ur. Stranka Sejnkala sumi, da sta dva njena člana sodelovala pri tej manifestaciji. Stranka je oba člana izključila. — Na Japonskem se torej vrši borba med plemstvom in bogataši ter fašisti za oblast. Razvoj kaže, da bodo kapitalisti — morali fašiste kupiti.

Frankova križarka „Baleares“ potopljena

Zmaga republikanskega brodogoja

Dne 6. t. m. popoldne je prišlo v bližini Cartagena do velike pomorske bitke med republikanskim in Francovim brodogojem. Nacionalistične bojne ladje, ki so v zadnjem času neprestano nadlegovale trgovske ladje tujih držav, so se tega dne približale vojnemu brodogoju republikancev in pričele napadati. Razvila se je bitka, v kateri so republikanske križarke in rušilci uspešno torpedirali nacionalistično križarko »Baleares«. Sledila je silna eksplozija križarke »Baleares«, pri čemer je našlo smrt 200 mornarjev, deloma radi eksplozije, deloma pa so utonili, okrog 400 mož posadke pa je rešil angleški rušilec »Campanfield«, križarka pa se je potopila.

Po bitki se je nacionalistično brodogoje umaknilo, republikansko vojno brodogoje pa se je vrnilo v pristanišče »Cartagona«.

Ta pomorska bitka, ki je končala z zmago republikanskega brodogoja, je navdušila vso republikansko Španijo, ker je pokazala tudi nadmoč republikanske bojne mornarice.

Zopet bombardiranje Barcelone

Apel mednarodne javnosti in prizadevanje Anglije, da bi se zaščitilo civilno prebivalstvo in ustavilo bombardiranje zaledja, Franco dosledno ignorira. Medtem, ko se republikanska letala omejujejo na bombardiranje vojaških utrd in strelnih

jarkov, nacionalistična letala še vedno rušijo in sipljejo smrt na nezaščitena mesta. Ponoči dne 7. t. m. so nacionalistična letala ponovno bombardirala Barcelono. Ubitih in ranjenih je bilo mnogo oseb.

Angleško priznanje španski demokraciji

Vodilni angleški list »Economist« piše v svojem članku:

Nedavno vršča se seja španskega parlamenta je bila lepa manifestacija edinstva strank, ki tvorijo narodno fronto. Republikanska ustava za časa vojne ni bila nikdar ukinjena. Centralna vlada ima vsa pooblastila, kar se tiče javnega dela, preskrbe prebivalstva s hrano, urejanje bankarstva in trgovine. Vse pokrajinske organizacije te vrste so odpravljene... V vladi sami so vidnejši trije ministri, vsi trije socialisti, in to, predsednik ministrskega sveta dr. Negrin, minister narodne brambe Prieto ter minister notranjih

stvari Ingicagiotija. Oni imajo tudi zaslugo, da so ponovno napravili red. Državljeni republike uživajo vsaj tisto pravno varnost, kakor vsak pošten Britanec.

Najvažnejši ukrepi so gospodarski. Popolni program obnove dežele je izdelan pod vodstvom Negrinovi, ki je obenem finančni minister in gospodarski minister. Preskrba z življenjskimi potrebščinami je organizirana. Odredbe za izenačenje bankarstva se pripravljajo. Inozemski interesi, na primer ameriška telefonska družba, britska družba za silo in razsvetljavo (električno) ter barcelonski tramvaj so zaščiteni.

Politični sestane mariborskih delavskih zaupnikov

Po dolgem presledku se je vršil v četrtek, dne 3. t. m. v dvorani Delavske zbornice politični sestane mariborskih zaupnikov, ki ga je sklical s. Eržen. K prvi točki dnevnega reda je govoril s. Petijan o stališču delavstva do političnih, gospodarskih in socialnih prilik. Govornik se je v svojem referatu obširno bavil z državnim proračunom, gospodarstvom in zadružništvom, zakonodajo itd. Orisal je notranji in zunanji politični položaj ter pokazal kam vodi politika režima JRZ, ki nadaljuje politiko na podlagi reakcionarnih zakonov bivše vsegamožne JNS. Bavil se je dalje z zadržanjem združene opozicije in njenih odnošajev do delavskega razreda. Za zadržanje socialistov so še vedno merodajni sklepi lanskoletne celjske konference in bo delavstvo tudi

v bodoče podpiralo vsako grupo, ki stremi za normalizacijo političnega življenja in uvedbo državljskih svoboščin ter demokracije. Govornik je žel za svoja izvajanja burno pritrjevanje in dolgotrajno odobravanje.

Nato je govoril sklicatelj s. Eržen o nalogah socialističnega tiska in podčrtal važno nalogo, ki je v tej dobi vrši »Delavska Politika«. Delavstvo se bo tudi v bodoče borilo za svobodo tiska, govora in združevanja, za kar mu je potreben dobro razširjen delavski list. Pozval je zaupnike, da gredo na delo in pridobivajo »Delavski Politiki« novih plačujočih naročnikov, da bo čimprej naš list prihajal trikrat tedensko v delavske domove, nakar je ob vseplošnem odobravanju zaključil sestane.

Mezdna pogajanja rudarjev v Sarajevu

Pogajanja še niso zaključena

Kakor je bilo že javljenon, so se vršila v dneh 1. in 2. marca rudarska mezdna pogajanja za rudarje državnih rudnikov iz vse države. Kako je težko spraviti v sklad potrebe in zahteve delavstva se je videlo ponovno na teh pogajanjih, ki se pa niso zaključila. Delodajalski zastopniki so pristali na povišek od 10 do 12 odst. vključno povišek z dne 9. septembra l. l. Po tem zaključku bi rudarji služili na temeljni plači Din 37 na šihl in ostali procentuelno manj. Slovenska delegacija je posebno podčrtala dejstvo, da naj ne dajejo državnih rudniki pobudo privatnim za nižavanje mezd in nevpoštevavanja socialnih pridobitev, kar so pa zastopniki rudnikov zanikali in objasnje-

vali, da so pač priliki v Sloveniji drugačne kot pa v Bosni in Srbiji. Delegacija je posnela iz poročil iz raznih pokrajin, da so prilike rudarjev zelo težke in se socialna politika različno izvaja, to pa posebno pri privatnih rudnikih. Za sestavo besedila bodoče kolektivne pogodbe se je izvolil odbor iz različnih organizacij, kateremu pripadajo tudi slovenska delegata ss. Pliberšek in Polanc.

Tiskovni sklad

Za tiskovni sklad so darovali: Maribor: M. J. Din 10, s. Gajšek Simon Din 10, G. V. Din 5; s. Čebul Justin iz Francije Din 20. Litija: Na Masarykovi proslavi dne 6. marca zbrano Din 52,50. Vsem darovalcem iskrena hvala. Posnemajte!

Moderni proračun in pravice državljanov

Samo primer

Bolgarski državni proračun za l. 1938. znaša 7.2 milijarde levov. Proračun se bo kril z

direktnimi davki	589.8 milj.
carinami	1128.6 milj.
indirektni davki	1513.3 milj.
taksami	449.7 milj.
poštino	295.2 milj.
ostale davščine	1023.7 milj.
Med izdatki so največje postavke za državne dolgove	1916.9 milj.
za vojsko	1820 milj.
za prosveto	917.8 milj.

Postavke za socialno skrbstvo v proračunu sploh ni. Postavka za zdravstvene ustanove pa znaša le 199.5 milijonov lejev.

Te številke prav jasno pričajo, da nosijo ogromno večino stroškov, za državno gospodarstvo indirektni davkoplačevalci, ki večinoma nimajo političnih pravic.

Proračun je pa — uravnotežen na tuje stroške, namreč onih, ki v gospodarstvu ne morejo in ne smejo soddločevati.

Novi slovenski rudarji prihajajo

Merlebach-Freining, v februarju 1938.

V naš rudarski revir je prišlo pred kratkim 50 novih rudarjev Slovencev iz domovine. Pravijo, da je dobila družba dovoljenje, da jih sme sprejeti še 25. Tako jih bo potem zaposlenih skupaj 75.

Prav bi bilo, da ti novi priseljenki ostanejo v stikih z domovino, če ne drugače, pa kot naročniki »Delavske Politike«, ki je naša vez s sodruži doma.

Doma in po svetu

Podlistek je moral v današnji številki radi preobilice gradiva izostati.

Proti dr. Mačku. Zagrebški starčevičanci so izdali letak, v katerem očitajo dr. Mačku nesposobnost za vodstvo Hrvatov. Letak je voda na mlin onih, ki žele razkroj hrvaškega gibanja.

V Savski banovini so ustanovili klub banovinskih svetnikov JRZ. Za predsednika je bil izvoljen Slovenec dr. Joža Margetič.

Bolgarski režim je dobil pri nedeljskih volitvah 30 mandatov od 48 skupno izvoljenih poslancev. Ostale poslance bodo izvolili v prihodnjih treh nedeljah.

40 monarhistov so zaprli. V Nemčiji imajo mnogo sovražnikov sedanji režimovci. Te dni so zaprli 40 monarhistov, ki so jim izpodkopavali tla. Tako poročajo.

Razgovori med Anglijo in Italijo glede sredozemskega sporazuma so pričeli te dni. O španskem vprašanju pa ne bodo razpravljali v teh razgovorih. Špansko vprašanje naj rešuje — nevtralitetni odbor, ki najbolj jamči, da se ne bo nič ukrenilo proti vmešavanju tujih sil v špansko državljansko vojno. Tako menda menijo na Angleškem in v Italiji.

»Napredna« Poljska je uvedla obvezno vojaško dolžnost za vse državljane, ki določa pomožno vojaško službo tudi za žene.

Finska vlada je radi incidentov zaprla mejo napram Rusiji.

Buharin, ki se mora zagovarjati z drugimi soobtoženci v znanem moskovskem procesu zavrača vse očitke obtožnice in je izjavil, da so vsi obtoženci nedolžni in žrtve Stalino-ve mržnje.

Amerika nima konzulov v Francovi Španiji. V Bilbao je bil konzul ameriških Zedinjenih držav. Franco je zahteval, da morajo Zedinjene države priznati Francovo vlado. Zedinjene državo so pa rajši odpoklicale svojega zastopnika iz Bilbaoa, kakor da bi priznale nelegalno špansko vlado.

Izlet v Prago!

Kakor smo že poročali, se mora prijaviti vsaj 30 izletnikov, da bomo dosegli znižano vožnjo z avtobusom iz Maribora do Prage in nazaj! Doslej se je prijavilo že precej izletnikov, vendar je še nekaj sedežev prostih. Zato vabimo vse zainteresirane, da se nemudoma prijavijo, ker se na poznejše prijave ne bo mogoče ozirati!

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Pristopajte k društvu za vpepeljevanje mrličev

»OGENJ«
MARIBOR

oskrbuje za umrle vpepeljitev v krematoriju v Gradcu. Sprejemnina, enkratna po starosti in mesečna članarina Din 15.—. Razen tega nimajo člani s pogrebom nobenih stroškov. Zahtevajte pravilnik na:

»Ogenj«, Maribor, Koroščeva ulica 8

Jubilejne delavske slavnosti v Pragi

Program od 4. do 6. junija

Zadnjič smo poročali da se vršijo v dneh od 4. do 6. junija t. l. v Pragi velikanske slavnosti soc. dem. delavstva v proslavo 60-letnice pokreta.

Danes že lahko objavimo v glavnih obrisih program teh prireditvev, ki je približno sledeči:

1. Od 1. do 10. junija razstava zgodovinskih spominkov pokreta.

2. Od 29. maja do 4. junija teden gledaliških in biografskih predstav s posebnim programom.

3. Dopoldne 4. junija slavnostna zborovanja in kongresi raznih korporacij, zvez in drugih političnih strokovnih in drugih ustanov.

4. Dopoldne 4. junija slavnostni sprejem gostov v Ljudskem domu.

5. Zvezdni tek DTJ (Delavskih telovadnih enot) s poslanstvom raznih krajev republike na dvoru Ljudskega doma.

6. Prihod Unije motoristov iz raznih krajev republike.

7. Spominska slavnost v spomin mrtvih bojevnikov socializma in stranke in graditeljev samostojnosti CSR.

8. Posebne delegacije v počastitev spomina Neznane junaka.

9. Zvečer 4. junija slavnostno osvetljenje spominskih zgradb in modernih socialno-političnih, higijenskih in kulturnih stavb Prage.

10. Slavnostna arhitektonsko-umetniška okrasitev Ljudskega doma v dnevni in večerni iluminaciji.

11. Slavnostne predstave v Narodnem gledališču, v Stanovskem gledališču, v Osvobodjenem gledališču in v D.38.

12. Velik pevski koncert »Zveze delavskih pevskih društev« s Češko filharmonijo v Občinskem domu ob sodelovanju 1500 de-

lavskih pevcev. Predvajana bo nova slavnostna koračnica.

13. Slavnostni ognjemeti na Vltavi s svetlobno alegorično fontano.

14. 5. junija v nedeljo jutranja budnica.

15. Veliki slavnostni alegorični sprevod skozi Prago.

16. 5. junija popoldne na razstavišču slavnostna manifestacija s proglasom predsednika stranke ob sodelovanju 1500 pevcev, ki zapoje državno himno in zopet novo slavnostno koračnico.

17. Nato na razstavišču ljudska veselica z umetniškimi prireditvami, recitacijami mladine, DTJ, skavtov, i. t. d.

18. Žrebanje jubilejne tekme »Prava Lidu«, razdelitev nagrad tekem.

19. Razstava tiska celega pokreta.

20. Za filateliste: posebna avtopošta na razstavišču s posebnim slavnostnim poštnim pečatom (»60 let čs. soc. dem.«).

21. 5. junija zvečer v veliki dvorani borze celodržavni zbor mladine z nastopom recitacijskih zborov.

22. 5. junija zvečer v vseh delih Prage okrajni veseli kabareti.

23. Zvečer zopet ognjemeti in svetlobna fontana na Vltavi.

24. Pondeljek 6. junija zjutraj slavnostno zborovanje stranke ob udeležbi najstarejših sodelavcev pokreta in tujih delegatov. — Razni kongresi. — Atletične tekme DTJ.

25. Organizirani pregledi praških znamenitosti, posebno spominov na začetke delavskega gibanja in stranke v Pragi.

26. 6. junija popoldne naš avtokarovi izlet v Lani h grobu prezidenta Osvoboditelja Masaryka.

27. Slovo z gosti in delegacijami, posebno z zastopniki inozemstva.

Iz naših krajev

Trbovlje

Občni zbor delavskega kulturnega in izobraževalnega društva »Vzajemnost«. V četrtek, dne 3. marca se je vršil dobro obiskan občni zbor trboveljske »Vzajemnosti«. Zanimivo je bilo poročilo odsekov in to dramskega, mandolinskega, mladinskega in pevskega. Najbolj agilna sta bila dramski in mandolinski, nasprotno je pa pevski imel razne težkoče glede vaj in drugo; obeta se pa ponovno poživljenje tega važnega odseka. Dramski odsek je priredil v pretečenem letu 11 dobro obiskanih iger. Pri volitvah novega odbora je bil ponovno izvoljen za predsednika dosedanji dolgoletni predsednik s. Jakob Klenovšek. Nadalje so bili izvoljeni sledeči sodrugi in sodružice v odbor: Tržan Ivan, Vidic Franc, Rožaj Justi, Lesjak Alojz, Smrdič Albert, Revizorja Vertačnik Ivan, Rodičeva in Puntar. Tajnik: Jarc in blaginik: Breznik, namestnik tajnika Lužek, namestnik predsednika pa Tržan Franc. V složnem sodelovanju, ki je prišlo do izraza na občnem zboru, je tudi za v bodoče zagotovljen razvoj in uspeh.

Kranj

»Vzajemnost« priredi v nedeljo, dne 13. marca ob pol 10. uri v dvorani restavracije Semen socialno - kulturno prireditve: **Slike iz delavskega življenja**. Čitala in recitala se bodo dela: Prešerna, Zupančiča, Seliskarja, Klopčiča, Čufarja ter članov tukaišnje »Vzajemnosti« — Pridite v čim večjem številu!

Liudska univerza. V sredo, dne 9. t. m. ob 20. uri proslava 60-letnice Otona Zupančiča. G. Ciril Debevc, član Nar. gledališča v Ljubljani bo recital najpomembnejše Zupančičeve pesmi. Njegovo kulturno pomembnost pa bo označil lit. zgodovinar g. dr. A. Slodnjak.

Jugoslovansko - čehoslovaška liga je minulo nedeljo priredila v kino dvorani Narodnega doma predavanje z zvočnim filmom in sicer o temi: Čehoslovaška v vojni in miru. Uvodno besedo in pojasnila k slikam je podal predsednik JČL v Ljubljani g. dr. Egon Starč. O nastanku in stremljenju Čehoslovaške republike pa je govoril konzul ČSR v Ljubljani g. inž. Minovsky. Dvorana je bila nabito polna.

Lesce

Redni letni občni zbor podružnice kovinarjev (Savez metalških radnika Jugoslavije) se bo vršil v nedeljo, dne 13. marca s pričetkom točno ob 10. uri dopoldne v društvenem lokalu gostilne pri Katrineku na Lescah. Navzoč bo tudi delegat občnega odbora iz Ljubljane. Vabljeni vsi člani organizacij ter člani podpornega delavskega sklada tovarne verig. Sodrug, delavci, udeležba na letošnjem občnem zboru mora biti polnoštevilna, zato, da se pravila sklada urede tako, da bi bil spor med upravo sklada in članstvom izključen. Najvažnejše za članje sklada je, da obarže delavski sklad, ker podjetje odklanja za v bodoče odtegovanje prispevkov z izgovorom, da ni niti polovico delavcev v tovarni verigi članov pri podpornemu skladu, skrbimo toraj sodrug, da bo sklad ostal vseeno, čeravno podjetje odklanja odtegovanje za to potrebno ustanovo. Pokažimo javnosti, da smo samostojni in zmožni delati in disciplinirano voditi sklad, da bo na bodočem občnem zboru ne samo 70 članov, ampak da bo vse delavstvo včlanjeno. Isto velja za strokovno organizacijo, da se poživijo čim večja skupnost bo med delavstvom v tovarni, tem večji bodo uspehi za delavstvo. Tudi v bodoče se bo novi odbor sklada moral držati discipline in reda. Vse nedostatke bo treba odpraviti in javno ožigosati zahrbtnost. Organizacije in vse ustanove so za skupno delo delavstva, za boljše bodočnost nas vseh. Zaveden organizirani delavec čita delavske časopise in knjige in ne gleda kako bi s tožbami napravil stroške svojim sodelavcem.

Kamnik

Popravite ceste! Cesta, ki vodi iz Podgorja k tovarni »Titan« je v takem stanju, da ne morejo hoditi po njej niti pešci, kaj šele, da bi lahko vozili po njej kolesarji. Po tej cesti hodi preko 40 delavcev in se večkrat zgodi, da delavcu običi kolo v blatu in pri reševanju sebe in kolesa prevrne jed, ki jo nosi v posodi s seboj, tako, da mora ostati pri težkem delu ves dan brez jedi. Enako se godi tudi delavstvu iz tovarne »Remec« in občinstvu, ki hodi na postajo Duplico. — Gospodje občinski odborniki JRZ, ali se spominjate občinskih volitev? Predvsem vi delavci, ki ste v tem odboru, kaj vse ste obljubljali sodelavcem, ko ste jih vodili na volišče, zalagali s cigaretami, ponujali les za zgradbo novih delavskih hiš itd. S tem ste dosegli svoj cilj. Občino imate v svojih rokah, prevzeli ste pa tudi nalogo, da popravite tiste ceste, po katerih hodijo navadni občani in delavstvo, ne samo onih, po katerih drčijo razkošni avtomobili. — Vse obljube, ki ste jih dali ob priliki volitev si lahko obdržite, zahtevamo le, da nam popravite ceste, kar je Vaša dolžnost. **Prizadeti delavci.**

Velenje

Zborovanje rudarjev

V nedeljo, dne 13. t. m. se bo vršilo ob 3. uri v hotelu Rak v Velenju važno rudarsko zborovanje, na katerem bosta poročala ss. **Pliberšek in Polanc** o poteku in uspehu pogajanj za mezdno pogodbo rudarjev državnih rudnikov v Sarajevu. — Rudarji, udeležite se do zadnjega tega važnega zborovanja!

Maribor

Občni zbor Krajevnega medstrokovnega odbora v Mariboru

se bo vršil v nedeljo, dne 13. marca s pričetkom ob 9. uri dop. v Delavski zbornici.

Vsi strokovni funkcionarji priključenih strokovnih organizacij se morajo občnega zbora zanesljivo udeležiti. **KMO.**

Občni zbor »Vzajemnosti« v Mariboru se bo vršil v sredo, dne 9. marca t. l. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice, Sodna ul. 9-II. Dnevni red: 1. Poročilo odbora: a) predsednika, b) tajnika, c) blaginika, e) odsekov in d) nadzorstva; 2. volitve novega odbora in nadzorstva in 3. razno-terosti. Vse člane vabimo, da se tega občnega zbora zanesljivo udeležijo. — **Odbor.**

Zaupniški tečaj. Obveščamo ponovno vse obratne zaupnike in strokovne funkcionarje, da je začetek zaupniškega tečaja v torek, dne 8. marca ob 19. uri v dvorani Delavske zbornice. **KMO.**

Maribor v češkem radiu. Prejšnjo nedeljo je predaval v češkem radiu v Pragi o Sloveniji pisatelj Karel Novy, ki je predaval zadnjič v Mariboru s pesnikom Josipom Horo v Ljudski univerzi. Pisatelj Novy se je zlasti pohvalno izražal o Mariboru ter označil Slovence kot posebno srčno dober narod. V svojem predavanju je poročal tudi v socialnem položaju našega delavstva.

Občni zbor Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev, ki se je vršil minulo nedeljo v Gambinovi dvorani, je, kakor vsako leto, tudi letos nadvse lepo uspel. Občni zbor je otvoril in vodil v delavskem pokretu osiveli s. **Gajšek**, ki se je uvodoma spominjal umrlih članov, godba je zaigrala žalostinko, ki so jo navzoči stoji poslušali. Nato je predsednik s. Gajšek podal obširno poročilo o delovanju društva, ki je priredilo in sodelovalo v minulem letu na številnih koncertih in prireditvah in priredilo tudi lepo uspeši izlet v Rogoško Slatino. Oblast je odobrila spremembo pravil, se čemer je omogočeno sprejemati nove redne člane. Predsednik je tudi zlasti podčrtal zaslužno delo kapelnika g. Schönherrija itd. Zapisnik zadnjega občnega zbora je prečital s. **Robar**, blaginjsko poročilo pa je podal blaginjski s. **Gradišnik**, ki je podrobno raztolmačil posamezne postavke letnega zaključka. Poročilo kontrole je podal s. **Močnik**, prečitano pa je bilo tudi pismeno poročilo člana nadzorstva s. **Smaseka**, ki je bil radi boleznijo zadržan. Na predlog s. **Plejša** je bila soglasno podeljena staremu odboru razrešnica. Na predlog volilne komisije je bil nato izvoljen naslednji društveni odbor: predsednik Gajšek, podpredsednik Steinecker, tajnik Robar, namestnik Saletinger, blaginjski Gradišnik, namestnik Trnovšek, kontrola Pilaj in Močnik, odborniki: Debelak, Budin, Orešič, Bibič, Arlati in Majhenič. Pri slučajnostih se je v imenu godbenikov zahvalil odboru in kapelniku za uspešno delovanje s. **Perko**, s. **Bibič** je apeliral, da naj vsi člani pomagajo odboru pri delu, nakar je pozdravil občni zbor predsednik KMO s. **Petejan**, ki se je v imenu delavskega pokreta zahvalil godbi za uspešno delovanje na kulturnem polju in priporočal, da naj širijo vsi zavedni železničarji tudi »Delavsko Politiko«.

ko« itd. Govorili so še s. Steinecker, Gradišnik in Koren, nakar je predsednik s. Gajšek zaključil lepo uspeši občni zbor. Sledila je porsta zabava ob marljivem sviranju godbe pod taktirko vrliga kapelnika g. Schönherrija. Prijavilo se je tudi več novih naročnikov za »Delavsko Politiko«.

Že zopet zagrebška foto-firma. Enkrat je »Delavska Politika« že prinesla dopis iz Črne o tem, kako je zagrebška fotografska tvrdka lovila po Mežiški dolini naročnike za povečane slike, zahtevala od njih predurje, pa jim potem slik ni dostavila. Neke naša čitateljica pa nam je sedaj sporočila, da obstoja v Zagrebu tudi še druga taka tvrdka: »Fotoumetnost, umjetnički zavod za povečanje slika i portreta.« Zagreb, Bogovičeva ulica 9-I., katere potnik je od naše čitateljice že pred dvema letoma izvalil naročilo za povečanje slike. Plačala mu je takoj Din 80, Din 80 se je zavezala plačati, čim slika prejme. Vendar je na sliko zaman čakala celi dve leti. Nato je nien mož pisal zagrebški tvrdki, kaj je s sliko? Tvrdka je sedaj po celih dveh letih odgovorila, da je slika našla, da je slika zelo lepo in prvorazredno izdelana in da jo more takoj dobaviti. »Fotoumetnost« je nato poslala sliko po povzetju, naša čitateljica je morala plačati za povzetje še Din 181, dasiravno je dolgovala za sliko le še Din 80. Ko pa je omet odprla, ni našla v njem svoje slike, ampak sliko popolnoma tujeja moškega. Ko je nato od tvrdke »Fotoumetnost« ponovno zahtevala, da ji pošlje njeno sliko, ji je tvrdka odgovorila, da ji sliko pošlje, vendar mora plačati še Din 55. Naši čitateljci je bilo to preveč in je zadevo ovadila policiji v Zagrebu. Policija je zaslala lastnika Fotoumetnosti, nekega gospoda Alberta Krausa, ki je pri policiji povedal, da je slika že odposlal poštnine prosto. Slika je bila naročiteljici nato res odposlana, vendar ne poštnine prosto, ampak po povzetju, za katerega je morala plačati znova Din 55. Lastnik tvrdke Fotoumetnost je torej celo pred policijo govoril neresnico. Njegova dična tvrdka pa je slika, ki jo je obljubila povečati za Din 160, zaračunala z zneskom Din 316. — Opozarjamo ponovno delavce, naj ne nasedajo raznim agentom in takim nesolidnim tvrdkam.

S. K. pekovskih pomočnikov je zmagal na olimpijski akademiji minulo soboto proti S. K. Maratonu.

Mariborsko gledališče.

Narodno gledališče. Torek, 8. marca, ob 20. uri: »Firma«. Red C. Četrik, 10. marca, ob 20. uri: »Trubadur«. Red D. — Otrška predstava se ponovi v soboto. Od mladine v nedeljo nadvse simpatično in z velikim smehom sprejeta zabavna otroška igra »Gašper in Hudamora« se ponovi v soboto, 12. t. m. ob 15. uri. Veljajo znižane cene.

Masarykov rojstni dan v Litiji

35. Masarykova proslava delavstva

Litija je en najstarejših industrijskih krajev. Saj stoji že samo Mauthnerjeva tekstilna tovarna 50 let. Tudi lesna industrija ima že svojo tradicijo in se vedno lepše razvija, s tem pa obnem širi proletarijat. Priznati je treba, da so vsaj za stanovanjsko delavsko kulturo malokje toliko storili, kot litijska Mauthnerjeva tekstilna tovarna, ki je postavila krasne stanovanjske delavske hiše in celo dvorano za kulturno udelestvovanje.

Žal pa se delavstvo vse premalo zaveda svoje razredne dolžnosti in zato tudi ni tistega kulturnega gibanja, ki bi tukaj lahko bilo in ki bi ga bilo delavstvo ravno v Litiji zelo potrebno.

Tembolj razveseljivo pa je dejstvo, da so pri letošnjih volitvah zaupnikov socialisti sijajno zmagali v tekstilni tovarni, a lesni delavci so si lani znatno zboljšali svoj položaj s kolektivno pogodbo.

Umiljivo je, da ima podružnica delavskega kulturnega društva »Vzajemnosti« vsled mlčnosti delavstva težko delo, posebno, ko doslej ni bilo nobenega lokalna, ne primerne dvorane. Tudi društvenih funkcionarjev manjka in tako sloni vse delo, kulturno in strokovno samo na ramah par požrtvovalnih sodrugov.

Kljub vsemu pa nas je v nedeljo dopoldne presenetil krasen uspeh

svečanosti v spomin Masaryka,

ki se je vršila v novi dvorani gostilne g. Lapa ravno na dan pred 88. rojstnim dnevom pokojnega čehoslovaškega prezidenta T. G. Masaryka. Precej obširno dvorano so tekstilni in lesni delavci čisto napolnili, tudi delavke so prišle v lepem številu, seveda, one, ki so najbolj zavedne. Mnogo smo jih sicer pogrešali, pa upamo, da bo polagoma tudi v Litiji led prebit.

S. dr. **Reisman** je v svojem predavanju pokazal Masaryka ravno od one strani njegovih naukov, spisov in delovanja, ki so za naše delavstvo najbolj vzpodbudni: že pred 38. leti je prišel Masaryk med stavkujoče

tekstilno delavstvo v Brnu in tam govoril o temeljnih socialnih vprašanjih tistih dni ter sam opozarjal tekstilce, da morajo zahtevati šurni delavnik, ne pa samo 10urni, na katerega so hoteli delavci od tedanjega 12urnega dela znižati svoje garanje v tekstilnih tovarnah. Pa ne samo na shodu, tudi v delavski taktirni časopis v Brnu, v »Socijaldemokrata« je napisal Masaryk obširen članek, v katerem je utemeljeval delavsko zahtevo znižanja delovnega časa z npravnega in socialnega vidika. Čerprav je bil v državni službi, se Masaryk ni bal zahajati med razburjeno delavstvo v času mezdne gibanja, ampak je bil tudi na strani stavkujočih rudarjev in govoril na njihovih manifestacijah proti izrabljanju s strani mednarodnega kapitala. Zato pa je češki narod tudi med svetovno vojno tako slepo zaupal temu Masaryku in z njim vred povzel borbo za končno osvobodjenje izpod jarma avstrijskega in habsburškega suženjstva. Toda Masaryk je ostal tudi kot prezident tisti, kot je bil svojčias na majniških proslavah delavskega praznika, socialist v besedah in dejanju in demokrat. Na pokazanih slikah je bilo videti, kako je ravno preprosti narod globoko žaloval lansko jesen za svojim umrlim »Osvoboditeljem«, Tomažem Masarykom, sinom kočijaža, za prezidentom, ki nikdar ni pozabil, da je bil tudi sam delavec.

S. **Viktor Eržen** pa je to lepo proslavo zaključil s predavanjem o socialni zaščiti, na kar se je zahvalil obema govornikoma s. **Vuk**, ki je tudi vodil vso svečanost kot predsednik litijske »Vzajemnosti« in tudi sicer neumorno dela na zboljšanju položaja delavstva v Litiji. Kot novost pa je nastopil nedavno ustanovljeni delavski **tamburški zbor**, ki je že uvodoma zaigral »Delavski pozdrav« in tudi zaključil slavnost. Seveda nismo pozabili tudi »Delavske Politike«, ki je dobila 18 novih naročnikov, pri čemur so se izkazali zlasti mizarji.

Celle

Zmagovalec išče žrtve tudi pod krščanskim plaščem. Po znanem porazu delavstva pri tv. Westen, so nekateri delavci iz bojazni za golo eksistenco zbežali iz delavskega kulturnega društva »Vzajemnost« k požarni brambi Gaberje, v nadi, da bodo bolj zaščiteni, saj je znano, da ima to društvo uglednega predsednika iz vrst sedanje občinske večine, ter je tudi predsednik važnih občinskih odsekov. Toda delavstvo je bilo v zmoti. Pri požarni brambi so si delavci ustanovili pevski in dramski odsek, katera sta že agnilo delovala. Pevski odsek je vodil Dečman Fric, kateremu je bivša »Svoboda« in sedanja »Vzajemnost« nudila priliko, da je postal pevovodja. Med napol srečnimi, ki so bili po izprtju delavstva pri tv. Westen sprejeti nazaj v delo, je bil tudi Dečman. Pretekli dni pa je bil ponovno odpuščen, kakor vsi ostali, z motivacijo »radi pomanjkanja dela«. Vsi znaki delovanja nemškega kapitala nam pričajo, da v Celju ni borba naperjena samo proti marksizmu, temveč tudi proti slovenskemu kulturnemu delu.

Vse delavstvo ponovno opozarjamo na današnje predavanje »Čehoslovaška v vojni in miru«. Predaval bo konzul čehoslovaške rep. iz Ljubljane g. inž. Minovsky. Z našo udeležbo dokazimo, da ljubimo države z resnično demokracijo. Predavanje se prične ob pol deveti uri zvečer.

Uspeh vajenca pred sodiščem. Nek celjski obrtnik je vzel mladega fanta v službo kot »vajenca«, dasiravno je imel že več vajencev, kot bi jih po zakonu smel imeti. Z novim vajencem zato ni sklenil vajeniške pogodbe, ki jo predvideva obrtni zakon, niti ga ni prijavil Združenju. Deček zaradi tega ni bil vajenec, ker se mu doba, katero je prebil pri mojstru, ni mogla šteti v vajeniško dobo. Mojster ga je izkoristil zato le kot navadnega manualnega delavca, končno ga je še odslovil. Vajenec je vložil nato proti mojstru tožbo, s katero je zahteval, da mu mojster plača za ves čas, kar je bil pri njemu zaposlen, primerno mezdno. Pred par dnevi se je vršila glede tega pred celjskim sodiščem razprava. Mojster se je sicer upiral, da bi vajencu kaj plačal. Ker pa je končno le uvidel, da bo sicer obsojen, se je raje z vajencem poravnal ter mu plačal za ves čas primeren znesek in tudi pravdne stroške.

Zabukovca

Zborovanje rudarjev

V sredo, dne 9. t. m. ob 4. uri se bo vršilo v gostilni Zupanc v Migojnici rudarsko zborovanje, na katerem bosta poročala ss. **Pliberšek in Košak** o poteku pogajanj za novo mezdno pogodbo, ki se bo uveljavila s 1. aprilom t. l. — Ker je dnevni red za rudarje nad vse važen, pozivamo rudarje, da se zborovanja v lastnem interesu vsi udeležijo.

Občni zbor »Vzajemnosti« se bo vršil v nedeljo, dne 13. t. m. s pričetkom ob pol 4. uri popoldne v gostilni S. Zupanca. Dolžnost vseh članov je, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo. Vabljeni tudi vsi, ki se zanimajo za izobraževalno delo. **Odbor.**

Ruše

Sestanek vplačilnice I. Delav. kolesarskega osr. društva, ki se je vršil v soboto, dne 5. marca pri Magdiču, je potekel v najlepšem redu. Na sestanku je poročal s. **Perko Edgar**, predsednik centrale o pomenu in o potrebi delavskega športa, dal je lepe primere o delovanju nekaterih podružnic v Sloveniji in je obenem začrtal pot, po kateri mora društvo naprej. Poročal je nadalje, da društvo goji petje, dramatiko, godbo in s predavanji skrbi za izobrazbo članov. Njegova izvajanja so bila sprejeta soglasno na znanje. Na sestanku se je oglašilo nekaj pevcev, ki bodo v najkrajšem času začeli s pevskimi vajami in menda bo oživljen tudi dramski odsek. Izvoljeni so bili sledeči sodrug kot predstavnik vplačilnice: vodja **Staneč**, namestnik **Grahernik**, inkasant **Trinkaus**, zapisnikar **Sket**. Ti sodrug tvorijo le pomožni odbor, v ostalem je pa uprava v centrali. V splošnem je pripomniti, da smo dobili v mesecu januarju in februarju v Rušah že 25 rednih kolesarskih članov. Če bo šlo tako naprej, bomo skoraj za Ruše vložili pravila za ustanovitev podružnice.

Sv. Lovrenc na Pohorju

Občni zbor podružnice kovinarjev. V soboto, dne 19. febr. t. l. se je vršil občni zbor podružnice SMRJ. Občni zbor je otvoril s. **Slatinek**, ki je obenem podal poročilo o delovanju podružnice, blaginjsko poročilo pa je podal s. **Pernausel**. Oba referata sta bila vzeta na znanje in je s. **Lušenc** v imenu kontrole predlagal razrešnico staremu odboru. Na to je povzel besedo oblastni tajnik s. **Sovljanski**, ki je v dobro zasnovanem govoru obrazložil stanje in položaj kovinarjev v posameznih delih države ter bodril delavstvo k enotnosti, če hoče imeti uspehe. Da je govoril iz srca, je znak vsestransko priznanje za njegove besede. V debato so posegli še drugi sodrug, ki so iznašali težnje, ki jih bo treba še odstraniti. Zlasti se je kritiziralo dejstvo, da podjetje odteguje po eni strani praznike, med tem ko se pa točka, ki govori o nadurah, ne izvaja, torej se pogodba izvaja enostransko. Novi odbor, kateri se je izpopolnil z nekaterimi mlajšimi sodrug, bo imel težko delo, da odpravi nedostatke in pripravi izboljšanje kolektivne pogodbe, katera poteče z mesecem junijem. S pozivom, da se delavstvo stoddostno organizira, je zaključil s. **Slatinek** občni zbor.

Velika zmaga rdeče liste na Jesenicah

1609 glasov in osem zaupnikov

Po napetem pričakovanju je v petek padla odločitev. Zavedno jeseniško delavstvo se je odločilo za velikansko večino za demokratične svobodne strokovne organizacije proti fašističnim vsiljevalcem. Ogromna udeležba pri volitvah — od 3709 volilcev se je volitev udeležilo 3455 volilcev, kar zneso 93 odst. — dokazuje, kako zanimanje so volitve vzbudile in kako odločno je hotelo zavedno delavstvo povedati zelenim vsiljencem, da jih ne mara! Od 3431 veljavnih glasov — 24 glasov je bilo neveljavnih — je dobila: rdeča lista (SMRJ) 1609 glasov in 8 zaupnikov, modra lista (NSZ) 828 glasov in 4 zaupnike, bela lista (JSZ) 719 glasov in 3 zaupnike, zelena lista 275 glasov in 1 zaupnika. Vse liste so napredovale v glasovih, zaupniški mandati pa so se zaradi visokega količnika (214) pač razdelili drugače kakor prejšnja leta. Tudi ni mogla nobena primerjava z lanskim ali prejšnjimi leti.

Letos je volilo 1200 novih volilcev, ki so bili od lanskim volitev sprejeti na delo in katerih opredelitev še ni bila znana. Ti volilci so povsem nova postavka. Vendar lahko ugotovimo sledeče: rdeči (SMRJ) so trpeli vse leto 1937, pod razmerami, ki so nastale zaradi razrešitve in odpusta petih zaupnikov in še cele vrste drugih članov.

Ker ta organizacija ni podpisala kolektivne pogodbe, je bila pri sprejemu novih delavcev minimalno upoštevana

in je komaj 40—50 novih delavcev bilo sprejetih na njeno priporočilo. Poleg tega je moč organizacije slabša tudi zaradi notranjih nesoglasij. Preostali zaupnikom je bilo delo oteženo itd. Zeleni so nas napadali brez izbere sredstev. Dan pred volit-

vami je bil izdan rdeč letak s potvorbami vsebinsko, ki je v imenu somišljenikov odpuščenih zaupnikov pripravil delavstvu, da naj se volitev ne udeležijo ali pa naj volijo neveljavno. Gnusni potvarjalci so letak — na katerem nista podpisana niti fiskalna niti izdajatelj — pošiljali delavcem po pošti po več skupaj, niso pa imeli poguma ga javno deliti. Ko so odpuščeni zaupniki z novim letakom ugotovili, da je ta letak ogabna in gnusna potvorba in so pozvali vse delavstvo, da volijo rdeče, je policija ta letak plenila, čeprav je bil pred tiskom cenzuriran od komisarja tukajšnje policije.

Volilni odbor in vse priprave za volitve so bile v rokah zelenih; in sklepi temu primerni. Rdeča lista je bila oškodovana za 15 glasov odpuščenih zaupnikov in delavcev, za 30 glasov sodrugov, ki so v bolnici in 10 glasov delavcev iz zunanjih obratov (kjer povsod se je prejšnja leta vedno volilo),

pa je kljub vsemu rdeča lista tako izpazno zmaga in napredovala napram lani za preko 100 glasov.

In to vse skupaj z minimalno agitacijo, kajti izdali smo samo 1 letak. Zeleni nasprotno so izsilili volitve iz razloga, ker so menili, da so Jesenice njihove. Od 1500 v zadnjih letih na novo sprejetih delavcev jih je bilo z njih vplivom, intervencijami, priporočili, ter seveda s priporočili vseh njihovih stricov, botrov, varuhov itd. sprejetih najmanj 70 odst. in zeleni so pričevali uspeh. Poleg tega je

večina novo sprejetega delavstva prišla z dežele

in zeleni so menili, da imajo te fante in može še prav tako pod komando kakor so jim imeli na deželi po domačih farah, pa so

morali zdaj uvideti, da zna tudi kmečki fant misliti s svojo glavo in razločevati prave svobodne strokovne organizacije od vsiljenih. ZZZ sicer pravi, da je napredovala za 275 glasov — seveda od nič je vsaka številka napredek! Toda, če pomislimo, da je bilo najmanj 750 njih ljudi na novo sprejetih v tovarno, pa jih je samo 275 volilo zeleno listo — potem lahko vsakdo vidi, kam tak napredek vodi.

Jeseniško delavstvo je sodilo in obsodilo zelene tako kakor zasluzijo.

Ostali na novo sprejeti delavci so pa rajši oddali glasove svobodnim strokovnim organizacijam: katoliški delavci beli JSZ, ki so jo zeleni strašno napadali, ostali pa delno rdeči, delno modri listi. Obe ostali organizaciji sta tudi napredovali v glasovih, sorazmerno z novo sprejetimi delavci.

Da ponovimo: zeleni, ki so pod vodstvom predelavca Gasserja, taktirke volilnega odbora, in kaplana Križmana, gromovnika v zelenem »Slovenskem delavcu«, ki je marksizem že stokrat pokopal in ki so pod varuštvo vseh mogočih ljudi navalili na jeseniško rdeče delavstvo, so pogoreli tako, da niti k sapi ne pridejo. Prejšnja leta je še isti večer bilo delavstvu razglašeno, kako so volitve izpadle in kdo so novi zaupniki, zdaj je pa že dva dni po volitvah, pa taktirka še ni ukazala svojemu zboru, da naj to stori. Kako neki — saj si še ni opomogla od poraza in blamaže.

Oni, ki so hoteli osvojiti Jesenice, so dobili komaj 8 odst. od oddanih glasov,

kako bodo mogli zdaj svojim zaščitnikom dokazati, da predstavljajo Jesenice in da je bilo ono, kar so jim sugerirali v resnici volja delavstva.

»Na mejah« piše v zadnji številki: »Zeleni so zmagali. Banska uprava je na zahtevo ZZZ razpisala volitve.« Rdeči pa, ki jim je kaplan Križman v svojem »Slov. delavcu« že pripravil pogreb ter jih je pred vhomom v nebeška vrata že tudi tehtal na tehtnici (vedeti je namreč hotel ali naj jih pošlje zgor ali spod), so pa dobili 47 odst. od vseh oddanih glasov. Če bi bili zraven še glasovi, ki smo bili zanje — kakor zgoraj navedeno — oškodovani, bi bil odstotek najmanj preko 50 odst. H koncu se to-le: če preračunamo ceno zelenih letakov (bilo jih je sedem in to vseh vrst) na posamezno glasovo, dobimo, da je te ljudi stal samo tiskani propagandni material brez časopisov, brez plačanih agitatorjev in brez dnin, ki so jih funkcionarji ZZZ zaradi volilne agitacije zamudili — toliko, da pride na

vsak zeleni glas 15 dinarjev!

Pri rdečih, ki so izdali le 1 letak je prišlo v tej papirnati borbi na vsak glas

samo 30 para.

Kdo bo te izdatke pri ZZZ plačal, je drugo vprašanje.

Borba je končana. Zmaga je tukaj. Zda bo treba

na delo za napredek jeseniškega delavstva.

Vse delavstvo pozivamo, da naj se pridruži organizaciji SMRJ, ki ji je oddalo glas in naj s tem svojim izvoljenim 8 zaupnikom dá hrbenico, moč in vpliv, ki ga zasluži in ki ga potrebujejo za vsestransko uspešno izvrševanje svojih dolžnosti. Zelenim pa obrnite hrbet se tisti, ki ste tam. G. Gasser, ki je pa letal visoko po zraku in temu primerno nizko padel, naj se pa pred spuščanjem v zrak nauči vsaj letanja, potem pa naj se šele repenči. Zda, ko doma ne bo imel toliko dela, naj se prične učiti letanja, saj organizacija za to je bila pravkar na Jesenicah ustanovljena. Za tako odločitev mu bo delavstvo iz srca hvaležno.

Mi pa gremo na delo — in uspehi bo tu.

Guštanj

Po občnem zboru »Vzajemnosti«. Dne 30. januarja se je vršil občni zbor DKD. »Vzajemnost« v tovarniški kantini. Obisk je bil prav zadovoljiv. Poročila so bila sprejeta soglasno, z odobravanjem so vzeli člani na znanje tudi poročilo zastopnika centrale s. Petejana. Novi odbor je sestavljen tako-le: predsednik Vauče Matevž, nam. Krevh Viktor, tajnik Novšek Viktor, nam. Muha Slavko, blagajnik Urnaut Martin, nam. Marzel Peter; odborniki: Sikora Rihard, Krevh Josip, Mesner Rudi, Krevh Nežika, Sikora Greti, Kraksner Mici; nadzorstvo: Lepko Franc, Videmšek Tončka. — Novoizvoljeni odbor si je nadel nalogo, da vzpostavi še razne odseke, da bo imela delavska mladina v vseh ozirih razvedrilo v svoji kulturni organizaciji. Vabimo vso mladino v naš krog. Ne hodite k našim nasprotnikom, kajti oni vas izrabljajo materijalno ali politično. Zato pa: svoli k svojim! — Družnost!

Mežica

Kaj vse se odteguje rudarju? Naš angleški rudnik The Central European Mines Ltd., Mežica še vedno ne izplačuje bolezenskih šihotov, kakor to predpisuje zakon in so nekateri menja, da rudarji v teh svinčnih rudnikih itak dovolj zaslužijo, pa jim zato ni treba teh dajatev. V resnici je izplačilni listek rudarja pri tem rudniku tako pester, kakor jedilni list bogate restavracije. Tudi širšo javnost bo radi tega zanimalo, kaj vse je natisnjeno na zelenem izplačilnem listku naših rudarjev? Odteguje se namreč delavcu pri izplačilu mezde po sledečem redu: Davek, bolniška blagajna, Delavska zbornica, zobozdravstveni sklad, brezposelni fond, bednostni fond, provizijska blagajna, globa, premog, predujem, zavarovalna premija, materijal, članarina gasilske čete, stanarina, odškodnina za kurivo, in šele potem pride na vrsto čista plača. Pa pravijo, da plačujejo samo kmetje, trgovci in hišni posestniki davke. Pogledajte si samo takle izplačilni listek rudarja, koliko mu od njegove »visoke mezde« ostane, pa boste drugače govorili.

Črna pri Prevaljah

Poročilo »Delavske Politike« je zaleglo. Naša vest o sporu nekoga rudarja z zagrebško foto-tvrdko »R.«, ki že od leta 1936. naprej ni hotela izročiti njegove povečane slike, ampak je poslala čisto tujo, je imela takoj svoj uspeh. Že par dni potem, ko je izšla naša vest v »Delavski Politiki«, je rudar dobil svojo pravo sliko. Dogodek priča, kako moč ima časopis »Delavska Politika«, ki še celo zagrebške tvrdke uči reda. — Uredništvo pa lahko k temu sporoči še sledeče: Kmalu nato smo dobili tudi mi na uredništvo pismo tvrdke »R.« iz Zagreba, v katerem nas prosi, da bi ji sporočili ime dotičnega rudarja, ki ne bi dobil slike in onega, ki je notico napisal in so nam grozili, da nas bodo tožili. Ker je tvrdki ime rudarja gotovo dobro znano, si seveda ni treba odgovarjati. Tožbo mirno pričakujemo in sporočamo tvrdki, kot tudi vsem drugim podobnim tvrdkam, da bodo vsake take in podobne slučaje kupčij z delavci vsikdar s polnimi imeni objavili, ker izdajamo list radi tega, da ščitimo delavstvo. Potem se bodo menda podobne pritožbe delavcev proti nesolidnim tvrdkam nehale. Javljeno nam je že zopet nov podoben slučaj »Fototvrdke« za povečavanje slik iz Zagreba. Delavci pa naj gledajo, da bodo temu primerno tudi širili list, ki je življenj-

ska potreba vsakega delavca, kakor vidite iz takih slučajev. — Uredništvo.

Škofja vas

Prvi redni občni zbor »Vzajemnosti« se je vršil dne 13. februarja ob obilni udeležbi sodrugov in sodružic. Iz poročil funkcionarjev je razvidno, da je bilo društvo v preteklem poslovnem letu jako živahno, delavno in da ima 45 članov. Pri volitvah je bil izvoljen s par izpembami stari odbor, ker se je gledalo predvsem na to, da so prišli v odbor čim agilnejši sodruzi. Na čelu odbora so: Zagožen Josip, Kožuh Milan ter Krušič Tone. Pri slučajnostih se je povdarjala potreba solidarnosti. S. Kožuh je ob zaključku občnega zbora še naglasil, kakšne važnosti je za nas pravilno pojmovanje socializma ter priporočil, zato edini res dobri socialistični list našo »Delavsko Politiko«. Priglasilo se je več naročnikov, kar je bil gotovo najboljši zaključek občnega zbora. Sodruzi in sodružice, pristopajte v naše vrste! — Družnost!

Kočevo

Tudi pri nas rubijo rudarje. Zadnjič smo čitali iz Trbovelj poročilo »Delavske Politike«, kako so začeli trgovci rudarje preganjati z rubežem. To dobroto trgovcev smo občutili sedaj tudi pri nas v Kočevju. Na organizacijo se je obrnil rudar, ki je l. 1932. kupil manufakture v vrednosti 600 dinarjev, polovico je plačal takoj, drugo je ostalo na dolgu, ker smo bili ravno v Kočevju rudarji največji reveži in smo še danes. 7 let je imel rudar mir, a sedaj mu je trgovec naenkrat pri rudniku zarubil mezdo. Ali res ni več v veljavi rudarski zakon, ki ne dovoljuje rubeža rudarskega zaslužka?

Odgovor uredništva: Po vseh revirih že od novega leta naprej rubijo trgovci rudarsko mezdo, ker novi izvršilni red nikjer ne omenja, da bi bila rudarska mezda izvzeta od rubeža. Poskusite se pa pritožiti na okrožno sodišče v Novo mesto, da vidite, kakšno mnenje bo o tej zaščiti rudarjev izrekla druga sodna instanca. Nam še ni znan slučaj, da bi se kdo pritožil na drugo instanco. Obenem poskusite s trgovcem poravnava, da bi dovolil odplačilo dolga v manjših mesečnih obrokih. Sodrugi iz ostalih revirjev pa zopet na srce: Odpriete oči, oklepajte se svojih delavskih konzumov, kupujte v svojih trgovinah. Seveda je treba tudi tam plačevati dolgove, toda edino ta pot vodi k gospodarskemu osvobojenju delavskih mas.

Kulturni pregled

Mariborsko gledališče

Dolgo pričakovana opera je imela otvoritveno predstavo z Verdijevim Trubadurjem, ki je uspel za naše razmere prav zadovoljivo. Novo angažirani baritonist Anžlovar je pel grofa Luno. Igralsko je še začetniški, ima pa v dobro šolanem topobarvnem in močnem baritonu ter v reprezentativni pojavi vse pogoje, da se razvije v pevca nadpovprečnih vrednot. Sancin se je uveljavil v vlogi Maurica; Verdijeve arije mu izredno leže. Mnogo občutja in pevske kulture je pokazala v svojem gostovanju Herzogova v vlogi Leonove. Temperamentna v pevskem in igralskem oziru je bila Azucena Zamejčeva, uspešno je nastopila Igljčeva kot Ines, prav tako sta ustrezala P. Kovič in Verdonik. Orkester je pod spretnim vodstvom kapelnika Herzoga izvajal lepo Verdijevo skladbo. Hiša je bila polna, priznanja mnogo. —e—

Delavski pravni svetovalec

Zakupna pogodba in delo na žagi (Mežica)

1. Vprašanje: Imel sem v zakupu zemljišče in je zakupna doba potekla. Zakupodajalec mi ne dovoli odpeljati gnoja, ki izvira od moje živine, in mi ne mara plačati mojih izdatkov za popravilo hleva spadaiočega k zemljišču, ki sem ga vzel v zakup. Kaj mi je storiti?

2. Vprašanje: Delam na žagi in imam z gospodarjem dogovorjeno akordno plačilo. Ker pa je žaga v zelo slabem stanju, zamudim skoraj vsak teden ves dan s popravilom. Ali sem upravičen zahtevati za čas, ki ga na ta način zamudim, plačilo?

1. Odgovor: Po končani zakupni dobi ste dolžni izročiti zakupodajalcu zemljišče v takšnem stanju, kot ste ga prevzeli; če se je ob času prevzema nahajal na zemljišču gnoj, mu ga morate izročiti v enaki množini. Upravičeni ste pa terjati od zakupodajalca povračilo izdatkov za popravilo hleva, če se niste izrecno sami zavezali za popravilo; vendar morate vložiti tozadevno tožbo najpozneje v 6 mesecih po izselitvi.

2. Odgovor: Za popraviljanje žage ne morete zahtevati posebnega plačila, če vam je bilo stanje žage ob sklenitvi pogodbe z delodajalcem znano, razen v kolikor akordno plačilo deljeno s celotnim številom Vaših delovnih ur, porabljenih za žaganje in za popravilo, — računajoč pri tem, da ste delali z normalno pridnostjo, — ne bi zneslo niti tolikšne urne mezde, kot je predpisana z uredbo o minimalnih mezdah, ki znaša v Vašem primeru Din 2.25 na uro.

Zemljarina in avtonome doklade (Ribnica na Pohorju)

Vprašanje: Sem lastnica zemljišča v izmeri 1 ha, ki pa je vse zamočvirjeno in sem bila oproščena plačevanja zemljarine. Sedaj me davčna uprava vkljub temu terja za plačilo avtonomnih doklad, češ, da sem bila oproščena le državnega davka, ne pa doklad. Kam naj se obrnem?

Odgovor: Pritožite se zoper predpis, ki ste ga prejeli od davčne uprave, v 30. dneh na finančno direkcijo v Ljubljani. Če vam bo ta Vašo pritožbo zavrnila, vam ostane odprta pot tožbe na upravno sodišče. Če ste v resnici oproščeni zemljarine, ste s tem oproščeni tudi vseh avtonomnih doklad.

Zdravljenje po preteku zavarovane dobe (Prevalje)

Vprašanje: Moja sestra je bila v zdra-

vališču na stroške OUZD; nato so jo poslali domov. Njena bolniška podpora je sedaj izčrpana, a ona je še vedno bolna. Kako naj pride nazaj v zdravilišče in kdo je dolžan plačati stroške?

Odgovor: Na posebno prošnjo sme dovoliti OUZD nadaljnje brezplačno zdravljenje, toda največ do enega leta. Če prošnja ne bi uspela, morajo odslej nositi bolniške stroške dotični, ki so dolžni po zakonu Vašo sestro vzdrževati, če ni takšnih svojecev, pač občina, v kateri ima Vaša sestra domovinsko pravico. Glede zaravljenja v zdravilišču naj napravi prošnjo na banovino.

Brezposelna podpora (Prevalje)

Vprašanje: Koliko podpore pritiče brezposelnemu delavcu, ki je bil zadnji dve leti zavarovan 9 mesecev pri OUZD?

Odgovor: Pritiče mu podpora največ za 6 tednov v enem koledarskem letu ter največ po 10 Din na dan, ter za ženo in otroke največ po 3 Din na dan do največjega skupnega zneska Din 18. Po uredbi o preskrbovanju brezposelnih delavcev z dne 1. januarja 1938. se mu smejo izplačati še trije dodatni tedenski obroki.

Akord (Jesenice)

Vprašanje: Koliko mora biti akordni zaslužek višji od urne mezde? Ali sme akordni delavec zahtevati plačilo za vsakodnevno mazanje strojev in za čiščenje strojev vsako soboto?

Odgovor: Niti v zakonu, niti v odredbi v minimalnih mezdah ni določeno, da bi moral biti akordni zaslužek višji od urne mezde. Člen 7 banove odredbe o minimalnih mezdah določa le, da ta akordni zaslužek ne sme biti nižji kot minimalna urna mezda. Delodajalci so zato dolžni plačevati višji akordni zaslužek le tam, kjer to določajo kolektivne pogodbe. Mazanje in čiščenje strojev je dolžan delodajalec plačevati posebej, ako ga delavec opravlja izven plačanega običajnega delavnika.

Ali je podjetje dolžno plačevati delavcem brezplačne dopuste, ko ne delajo po krivdi podjetja? (Jesenice)

Take dopuste je podjetje dolžno plačevati po § 220. obrtnega zakona, razen v primeru, da je v kolektivni pogodbi določeno, da se dela le gotovo število dni v tednu.

»Cankarjeva družba« je delavska kulturna ustanova, na katero je lahko ponosen ves slovenski delavski razred.

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najceneje pri naših inserentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragg

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

Priporoča se

ŠPECERJSKA TRGOVINA

Delavski dom I.L.I.U.I.

Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška c. 18, se priporoča cenj občinstvu za izdelavo oblek za gospe in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

KOLESA, GRAMOFONE,

šivalne stroje, otroške vozičke popravlja dobro in po kulantnih cenah znana tvrdka JUSTIN GUSTINCIC, mehanična delavnica, MARIBOR, Tattenbachova ul. 14. Šramba koles čez zimo.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in ureja Adolf Jelen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Viktor Eržen v Mariboru.